

Het IRS is gehuisvest in een voormalig suikermagazijn in Bergen op Zoom

Goede bestrijding begint bij juiste diagnose

Het IRS verricht diagnostisch onderzoek naar ziekten, plagen en gebreksverschijnselen in suikerbieten. Telers kunnen via de medewerkers van de suikerindustrie en andere kennisintermediairs, zoals gewasbeschermingshandel, coöperaties of DLV, monsters insturen. Vooral voor bladvlekkenziekten is het noodzakelijk om na een juiste diagnose snel te handelen. Sommige ziekten en plagen, zoals rhizomanie en rhizoctonia, zijn echter niet binnen het lopende teeltseizoen te bestrijden. Een diagnose van de oorzaak van slechte gewasgroei kan de teler helpen bij zijn rassenkeuze voor het volgende seizoen.

Een goede bestrijding begint bij een juiste diagnose. Al sinds jaren verricht het IRS diagnostisch onderzoek naar de oorzaak van slecht groeiende bieten. Veel symptomen zijn niet specifiek of lijken op elkaar. De specialist kan met de juiste technieken de oorzaak vaststellen. Ook kunnen nieuwe ziekten en plagen optreden. Het is daarom essentieel dat de praktijk afwijkende verschijnselen rapporteert en monsters instuurt voor een diagnose.

Insturen monsters

Telers kunnen de monsters niet zelf insturen naar het IRS. Zij moeten dit doen via de medewerkers van suikerindustrie, gewasbeschermingshandel, coöperaties of DLV. Deze kennisintermediairs kunnen in veel gevallen al een juiste diagnose geven, zodat niet in alle gevallen een monster naar het IRS hoeft. Indien er wel monsters moeten worden onderzocht, dan weten deze mensen hoe de monsters te nemen en hoe op te sturen.

Geen onderzoekskosten; wel formulier invullen

Aan deze diagnostische service zijn in principe geen onderzoekskosten verbonden. Wel vragen wij de inzender om bij het monster een volledig ingevuld formulier mee te sturen (zie voorbeeld op onze website (<http://www.irs.nl>)). De teler kan de agrarische dienst van Suiker Unie of de voorlichter helpen door het formulier van tevoren zo goed mogelijk in te vullen of de gegevens klaar te hebben liggen. Met name het MacSharry-nummer van een perceel is belangrijk. Dit nummer is een unieke code voor het perceel en de locatie is dan voor het IRS te achterhalen en in verband te brengen met grondsoort of gebied.

Uitslagen van monsters

Van monsters van bladvlekkenziekten is de uitslag meestal op de dag van binnenkomst bekend. Van de meeste overige monsters vaak binnen enkele dagen. Soms is aanvullend onderzoek nodig en laat de uitslag langer op zich wachten. In alle gevallen stellen we de inzender zodra de uitslag van het monster bekend is op de hoogte. De inzender geeft de uitslag door aan de teler, znodig met een advies.

Overzicht inzendingen 2000

In totaal kwamen er 382 bietenmonsters op het IRS binnen. Gemakkelijk in het veld te diagnosticeren ziekten en plagen, zoals bijvoorbeeld bietencystealtjes, worden veelal niet opgestuurd. De gegevens geven dan ook geen duidelijk beeld van het optreden van ziekten en plagen, maar lenen zich wel tot het signaleren van nieuwe problemen en trends. Figuur 1 geeft een overzicht van de inzendingen.

Bodemgebonden ziekten en plagen

Opvallend is het grote aandeel (38%) van de inzendingen met aantasting door aphanomyces, rhizoctonia en wortelverbruining. Wortelverbruining kwam in 2000

hagelschade en verbranding. Sommige bladplekken werden veroorzaakt door phoma, alternaria of roest. Een aantal meldingen betrof slakken, emelten, kevers en bietencysteaaaltjes.

Gezien de afname van het aantal beschikbare middelen en een grotere druk op het bietenareaal, is het een goede zaak dat telers van de diagnostische service van het IRS gebruik maken. Hierdoor signaleren we nieuwe problemen vroegtijdig en kunnen we wellicht voorkomen dat ziekten en plagen epidemische vormen aannemen.

J.H.M. Schneider

op grotere schaal voor dan in 1999. De verschijnselen zien we op de zandgebieden in Drenthe, de Achterhoek, Oost-Brabant en Limburg. Aanvankelijk was er in de praktijk enige verwarring met aantasting door wortelknobbelaaltjes, maar op deze planten zijn geen wortelknobbels aangetroffen. Wij zijn benieuwd of de toename van wortelverbruining doorzet.

Bladvlekkenziekten

In de loop van de zomer ontvingen wij monsters met het verzoek om identificatie van de bladplekken. Dit gebeurde ook voor de cercosporawaarschuwingsdienst. In de meeste gevallen (20% van het totale aantal inzendingen) betrof het cercospora, maar vrij regelmatig kwam, vooral in de noordelijke provincies, ook ramularia voor. Bij de vroege inzendingen was het uitsluitend de bacteriële bladvlekkenziekte pseudomonas, die geen schade van betekenis veroorzaakt. Een bespuiting met een fungicide heeft dan geen zin en kost de teler onnodig geld. Voor het eerst werd ook de schimmel stemphylium van planten met bladplekken geïsoleerd. Het is niet duidelijk of deze schade veroorzaakt.

Virusziekten

Een aantal inzendingen betrof lage suikergehalten bij gebruik van rhizomanieresistente rassen. In het merendeel hiervan werd het rhizomanievirus gevonden, maar er waren ook een paar nieuwe gevallen van het bietenbodenvirus (BSBV), met geen of zeer weinig rhizomanie. Deze nieuwe gevallen zijn op enkele percelen gevonden waar de suikergehalten laag waren, ondanks het zuinig omgaan met bemesting.

Nematoden

Op beperkte schaal kwamen bij het IRS meldingen binnen van aantastingen door verschillende soorten vrijbewegende, wortelknobbel- en bietencysteaaaltjes. Er werden enkele aantastingen gemeld door het stengel-aaltje ditylenchus. Dit hernieuwd optreden heeft waarschijnlijk te maken met de vochtige omstandigheden, waardoor dit aaltje met opspattend water in de bietenkop kan doordringen.

Andere oorzaken

Er is een restgroep (13%) met afwijkingen, waarvan de oorzaak slechts af en toe voorkwam. Zo waren er twee bietenmonsters met zwartehoutvatenziekte (pythium) en gevallen van Mikado-schade, groeistofschade,

Wortelverbruining zorgt voor lagere opbrengsten. De oorzaak is nog onbekend

Wortelbrand door aphanomyces en rhizoctonia zorgde in het voorjaar weer voor de nodige problemen

Het stengelaaltje stak in 2000 weer de kop op

